

2. Про освіту : Закон України від 5 верес. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

3. Нестеренко О. М. Актуальні проблеми та цілі правового виховання молоді. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 35(2.1). С. 48–50. (Серія «Право»).

4. Легуша С. М., Супрун М. О. Правове виховання курсантів вищих навчальних закладів МВС України: сутність, функції та механізм : монографія. К. : Київ. юрид. ін-т, 2005. 265 с.

5. Касьяненко М. Д. Педагогіка співробітництва : Навч. посіб. К. : Вища школа, 1993. 320 с.

6. Заєць А. С. Форми правового виховання в сучасній Україні: теоретико-правовий аналіз. *Актуальні проблеми держави і права*. 2016. Вип. 76. С. 85–91.

Семирозум Ігор Михайлович,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач
кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук
Харченко Н. П.

ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК НАСЛІДОК ВІДСУТНОСТІ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Питання про причини правопорушень завжди було і залишається складним. Глобальною причиною всіх правопорушень є соціальні конфлікти, які завжди існують у суспільстві. Вони призводять до того, що інтереси певних соціальних груп, іноді окремих осіб, є причиною конфлікту та спільних інтересів, тому соціальні причини, моральні поняття та діяльність людей значно відрізняються від необхідного права, а отже, і виникає небезпека їх порушення.

Що стосується конкретного права, то це може бути зумовлено декількома причинами, іноді незалежними від однієї: це може бути обумовлено економічними причинами (наприклад, неможливість знайти роботу та легальних працівників);

соціальні причини (зокрема, недоліки виховної роботи); сучасний сімейний характер або інші ознаки, в яких проживає злочинець, особистий характер (наприклад, здатність пити або вживати наркотики) [1, с. 134].

Іноді причиною правопорушення є недосконалість чинного законодавства – наприклад, завищені ставки податків для юридичних осіб змушують їх керівників шукати шляхи ухилення від сплати податків або без цього промислова комерційна діяльність буде просто неможлива. У цьому випадку, звісно, необхідно використовувати подібну причину – для найбільш оптимальних даних буде менше, ніж тих, хто ухиляється від їх оплати.

Отже, правопорушення як соціальне явище тісно пов'язане з об'єктивними та суб'єктивними причинами й умовами суспільного життя, впливає на різні його сфери внаслідок різноманітних процесів. Характеризується високим динамізмом не лише всередині держави, а й у межах регіону. Тому виділяти конкретний перелік причин, які породжують це явище, було б неправильно.

Крім того, необхідно розрізняти причини конкретного, індивідуального правопорушення; причини того чи іншого виду правопорушень; причини правопорушень як масове явище [2, с. 123].

Попри усталеність інституту правопорушень в юридичній літературі нині також точаться суперечки щодо причин правопорушень. Під причинами правопорушень розуміють сукупність явищ об'єктивного та суб'єктивного характеру, які здатні визначити протиправну поведінку юридичних осіб [3, с. 243].

Поведінка людини залежить як від соціальних, так і від біологічних факторів. Причому пріоритетне значення мають соціальні чинники через те, що людина формується і діє у відповідному соціальному середовищі і її дії залежать не стільки від фізіологічних особливостей і стану організму, скільки від міжособистісних стосунків на різних рівнях і в суспільстві. в цілому.

Основна причина протиправної поведінки людини пов'язана з різноманітними протиріччями, які впливають на дестабілізацію нормального функціонування соціального середовища та особистості. Загострення цих протиріч призводить до зростання правопорушень. Про це свідчать інерційні рушійні тенденції в економічній, політичній та інших сферах нашого життя. Більше

того, суперечності, що виникають у сфері економіки, є наріжним каменем, детонатором усіх інших протиріч.

Причини правопорушень не слід ототожнювати з умовами їх вчинення. Причина правопорушення знаходиться в природному, необхідному зв'язку з наслідками, завжди викликає їх. Умови (у поєднанні з іншими обставинами) лише сприяють утворенню наслідків (збільшенню чи зменшенню наслідків причин), не викликаючи їх із необхідністю. Під причинами правопорушень розуміють сукупність явищ об'єктивного та суб'єктивного характеру, які здатні визначити протиправну поведінку юридичних осіб [4, с. 26].

Наприклад, у зв'язку зі змінами відносин власності в сучасній українській державі створені такі умови та характер поділу праці, оцінки та розподілу її результатів, які породжують соціальну та моральну нерівність, викликаючи природне невдоволення однієї частини населення та спроби збагатити решту всіма законними, а в деяких випадках і незаконними способами.

Цей процес супроводжується: недосконалістю прийнятих нормативних актів; нігілізм, низька правова культура; недостатньо ефективна робота правоохоронних органів; криза моральних цінностей; алкоголізм і наркоманія та інші обставини.

Все це призводить до зростання численних корисливих злочинів, активізації тіньової економіки, організованої злочинності.

Однак ніякі зовнішні обставини не можуть призвести до правопорушення, поки вони не стануть рушійною силою. На основі об'єктивних причин і умов формуються суб'єктивні причини та умови правопорушень з відповідними елементами соціальної психології, які виявляються у викривлених потребах та інтересах. Насправді вони відіграють вирішальну роль у виборі законної чи протиправної поведінки особи.

Таким чином, до суб'єктивних причин правопорушень можна віднести низький рівень правосвідомості та правової культури людей, асоціальні мотиви та цілі, потреби та інтереси осіб. Суб'єктивними умовами, що сприяють вчиненню правопорушень, зазвичай вважаються демографічні та соціально-психологічні ознаки, які безпосередньо не викликають правопорушення. Це, наприклад, темперамент, стать, вік, риси характеру, наявність психологічних розладів, різні фізичні вади тощо.

Об'єктивними причинами правопорушень є специфічні протиріччя його суспільства: економіки, політики, соціальної та

духовної сфер життя людини. Наприклад, відставання свідомості окремих груп людей від їх суспільного життя, економічні та політичні кризи та ін.

До об'єктивних умов, що сприяють вчиненню правопорушень, належать недоліки в організаційно-технічному порядку, які підтримують і поживляють дію об'єктивних і суб'єктивних причин.

Основні напрями боротьби зі злочинністю визначаються характером причин і умов, що породжують ці явища.

Головним суб'єктом боротьби та протидії правопорушенням є правоохоронні органи [5], які послідовно борються зі злочинністю, але самі суттєво зменшити масштаби її поширення в суспільстві не в змозі. Для цього необхідний комплекс економічних, соціально-політичних, організаційних заходів, які будуть спрямовані на зміцнення економічної системи, підвищення матеріального добробуту, свідомості та культури громадян, наведення порядку і стабільності в розвитку суспільних відносин.

Важлива роль відводиться правовій освіті. Громадяни повинні бути поінформовані про законодавчі вимоги, встановлені до них державою. Адже іноді порушення вимог законодавства пов'язане не з асоціальним ставленням особи, а з незнанням змісту правових актів. Хоча незнання норм закону не скасовує юридичної відповідальності. Для усунення деяких правопорушень важливо вжити інших заходів.

Отже, в умовах соціально-економічної нестабільності, зниження суспільної свідомості та девальвації моральних цінностей, коли окремі форми протиправної поведінки почали розглядатися в масовій свідомості як соціально прийнятні й навіть повсякденні, зусилля низькоякісного мистецтва, послаблення виховної роботи серед молоді призводить до вчинення правопорушень. Саме тому значну роль має відігравати постійна правова освіта. Громадяни мають бути проінформовані про вимоги, які до них висуває держава. Адже іноді порушення правових приписів пов'язане не з асоціальною поведінкою особи, а з незнанням змісту правових актів.

Необхідно підвищити ефективність роботи правоохоронних органів у цій сфері, покращити їх штат, матеріально-технічне забезпечення тощо. Саме превентивна діяльність правоохоронних органів може змінити динаміку зростання вчинення правопорушень.

Список використаних джерел

1. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К. : НАВС ; Освіта України, 2017. 320 с.
2. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права : підручник. Київ : Кондор, 2006. 477 с.
3. Крестовська Н. М., Матвєєва Л. Г. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести : підручник. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Юрінком Інтер. 2019. 584 с.
4. Серих О. В. Причини й умови правопорушень як предмет дослідження доктринальної деліктології. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 6. С. 25–28.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

Слободян Ольга Сергіївна,

здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 1 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач
кафедри теорії держави
та права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук **Харченко Н. П.**

ВЧЕННЯ ПРО ФОРМИ ДЕРЖАВИ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ КУРСАНТІВ ЗВО МВС УКРАЇНИ

Форма держави є важливою загальнотеоретичною юридичною категорією, яка характеризує результат складного політико-правового процесу взаємодії суспільства й держави. Розкриття особливостей організації та здійснення державної влади, територіальної будови та взаємозв'язку територіальних одиниць між собою та державою в цілому, а також способів, методів та принципів реалізації державної влади дозволяє не лише констатувати стан демократичності, справедливості, законності у державі, а й розкрити напрями розвитку тієї чи іншої країни та суспільства.